

[Erhard Jakobsen]

Dernæst er der spørgsmålet: kunne det have været gjort bedre? Der har vi altid oplevet, at de, der ikke havde noget med det at gøre, selvfølgelig kunne gøre det bedre. Jo fjernere folk er fra ansvar, jo fjernere folk er fra at skulle stå til regnskab for det, de foreslår, desto mere vidtgående er deres forslag; det er der intet nyt i. Sådan har socialdemokraterne altid været, når de var i opposition. Der er ikke noget, den ene kan lade den anden høre for dér.

Men som hr. Niels Helveg Petersen så udmærket gjorde rede for, var et valg i hvert fald ingen løsning, ingen løsning i den forstand at der ikke var kommet andre til fadet; det var blevet de samme. Venstre og de konservative ville, hvis de senere Gallupmålinger har set nogenlunde rigtigt, tilsammen få færre mandater end socialdemokraterne alene, og vi ville være meget tæt på et rødt flertal. I hvert fald ville én ting være sikkert – og det er det jo for øvrigt allerede i dag – havde regeringen ikke valgt et valg, men i stedet for valgt at få tingene igennem i dette ting fra sag til sag, skal jeg bare gøre opmærksom på, at gruppen af parcelhusjægere er i klart flertal her i tinget – det har vælgerne sørget for ved 2 valg efter hinanden – og jeg kan ikke se, hvor regeringen så skulle hente sine stemmer. Hvis V og K og CD og kristeligt folkeparti sagde nej, har man ingen andre steder at hente sit flertal end hos de partier, der ved valget klart har sagt: vi skal i gang med værdistigningsafgifter, vi skal i gang med de arbejdsfri indkomster, med de samfundsskabte værdier, vi skal have højere lejeværdi, vi skal have mere i ejendomsskatter osv. Det var dem, der var i flertal her i tinget, og det var dem, der var kommet til at præge en tredje form for forlig, der kunne være kommet ud af det.

Endelig synes jeg også, man skal spørge, hvad der overhovedet kan gøres; det strejfede jeg lidt tidligere. Vi får jo ikke megen vejledning hos vismændene. Enten er de uklare, eller også er de indbyrdes modstridende, navnlig når man tager både forhenværende vismænd og overvismænd osv. ind i det. Og så bruger de udtryk, så man som økonom må slå kors for sig og sige: hvor har de dog læst det? Udtryk som »at man kan spare sig ud af det«, eller »man kan ikke spare sig ud af det«. Jeg gad vidst, hvilken økonomisk lærebog der ville bruge sådan noget pladder som

udtryk. For ikke at tale om nationalbankdirektørens »afgrund«. Gud ved, hvilken bog han har fundet det i, at der skulle være en eller anden afgrund. Det er så upræcist og så fuldstændig uden for økonomisk sprogbrug, at det slet ikke hører hjemme i en debat om disse ting. »At producere sig ud af det« osv. har intet med økonomi at gøre. Det er politiske fraser, som vi har lov at bruge, men som vismænd skulle holde sig for gode til at bruge, for det kan kun vildlede diskussionen.

Jeg tror, det er på tide, at man prøver at skaffe klarhed over nogle ting på det punkt. For det første at man holder statens underskud på driftsregnskabet meget nøje ude fra nationens underskud i samhandelen med udlandet. Jeg siger ikke, der ikke er forbindelse, men det er to vidt forskellige ting. Man kan spare sig ud af det i det ene tilfælde. Hvis man på den ene side lader staten og kommunen bruge færre penge og derved pumper færre penge ud og på den anden side lader befolkningen betale mere ind, ja, så får staten naturligvis uden videre et mindre underskud eller som i gamle dage et overskud. Det hjalp som bekendt heller ikke på valutasituationen, men man havde det i hvert fald. Det er rigtigt, at statens underskud kan klares ved besparelser og øgede afgifter. Man må vælge, hvilken kombination man vil, og den vil blive angrebet under alle omstændigheder, men her hjælper det; derom er der ingen tvivl. Men det bliver svært at finde økonomisk sagkyndige, der vil påstå, at man med nogen form for offentlig besparelse er i stand til at nedbringe valutaunderskuddet i tilstrækkelig grad. Der er ikke i denne eller nogen tidligere vismandsrapport nævnt noget beløb i offentlige besparelser, der vil være stort nok til at sørge for, at valutasituationen blev væsentlig forbedret, og det er, fordi man slet ikke kan; det kan slet ikke lade sig gøre ad den vej.

Det afgørende er her, at det ikke er de penge, folkettingen bruger, de penge, regeringen bruger, de penge, kommunerne bruger, der skaber valutaunderskud, fordi det er ikke dem, der retter sig mod mark og dollar: vi betaler ikke folkepension eller invalidepension eller sygehusudgifter i udenlandsk valuta, dem betaler vi i danske penge. Det har noget med statens underskud og overskud at gøre, og det påvirker så indirekte mange andre ting. Men direkte er det borgerne, der bruger